

Krafttak for Oslofjorden

Regjeringen helhetlige tiltaksplan

Håvard Hornnæs – seksjon for vannmiljø og forurensning

17/03/2022

Statsforvalteren i Oslo og Viken

FOTO: Erling Svensen / Havforskningsinstituttet

Torskebestanden i Oslofjorden går ned, og Mattilsynet advarer mot å spise torsk fra indre Oslofjord på grunn av høyt innhold av kvikksølv.

Oslofjorden er nesten tom for fisk

Torskebestanden har kollapset og flere steder er innholdet av miljøgifter så høyt at fisk og skalldyr ikke kan spises, viser ny rapport.

Frøydis Braathen
Torstein Ringnes (multimedia)

Publisert: 03.des.2019 16:45

Oppdatert: 04.des.2019 18:17

STORTINGET

Vedtak 575

Stortinget ber regjeringen oppnå god miljø- og biologiske mangfold

nr. 1350 | 2019

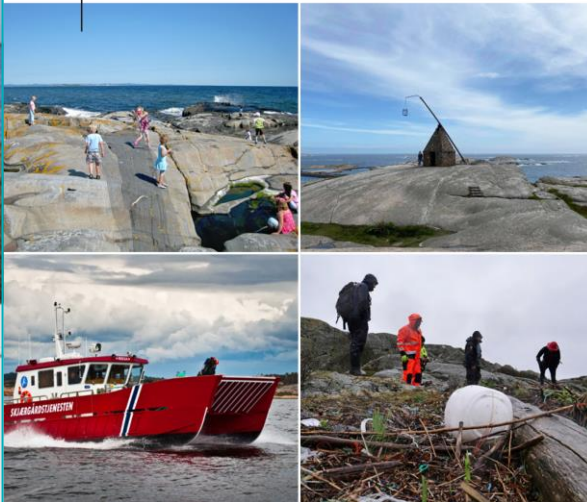
Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden

Ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Klima- og miljødepartementet

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Hurdalsplattformen

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

2021-2025

Om prosess og involvering

- Friluftsliv
- Samfunnsøkonomer
- Strandsone og sjøareal
- Statens naturoppsyn
- Kystforvaltning
- Naturforvaltning
- Klima
- Forurensing

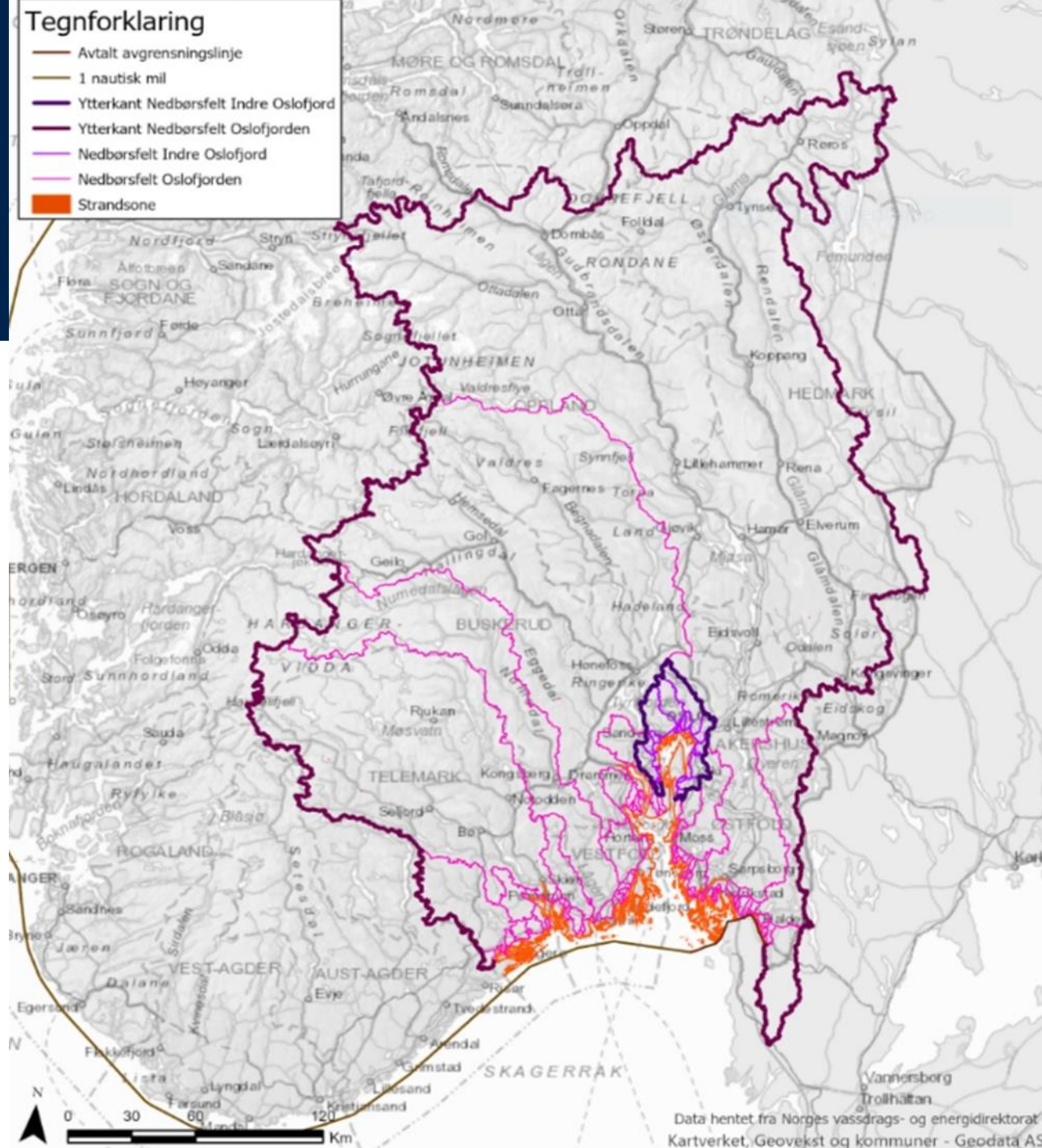
- Landbruksdirektoratet
- Fiskeridirektoratet
- Kystverket
- Sjøfartsdirektoratet
- Forsvarsbygg/Forsvare
t
- Riksantikvaren
- Statens Vegvesen
- Kulturdepartementet

Regioner, kommuner og interesser:

- Vannregionmyndigheter og fylkesmenn
- Fylkeskommuner
- Frisk Oslofjord (kommuner), Oslofjordens friluftsråd
- Fagrådene Indre/Ytre Oslofjord

Tegnforklaring

- Avtalt avgrensingslinje
- 1 nautisk mil
- Ytterkant Nedbørsfelt Indre Oslofjord
- Ytterkant Nedbørsfelt Oslofjorden
- Nedbørsfelt Indre Oslofjord
- Nedbørsfelt Oslofjorden
- Strandsone

Planområdet

Friluftsliv og areal:
Kystsoner og sjøflata

Forurensning:
Hele nedbørsfeltarealet

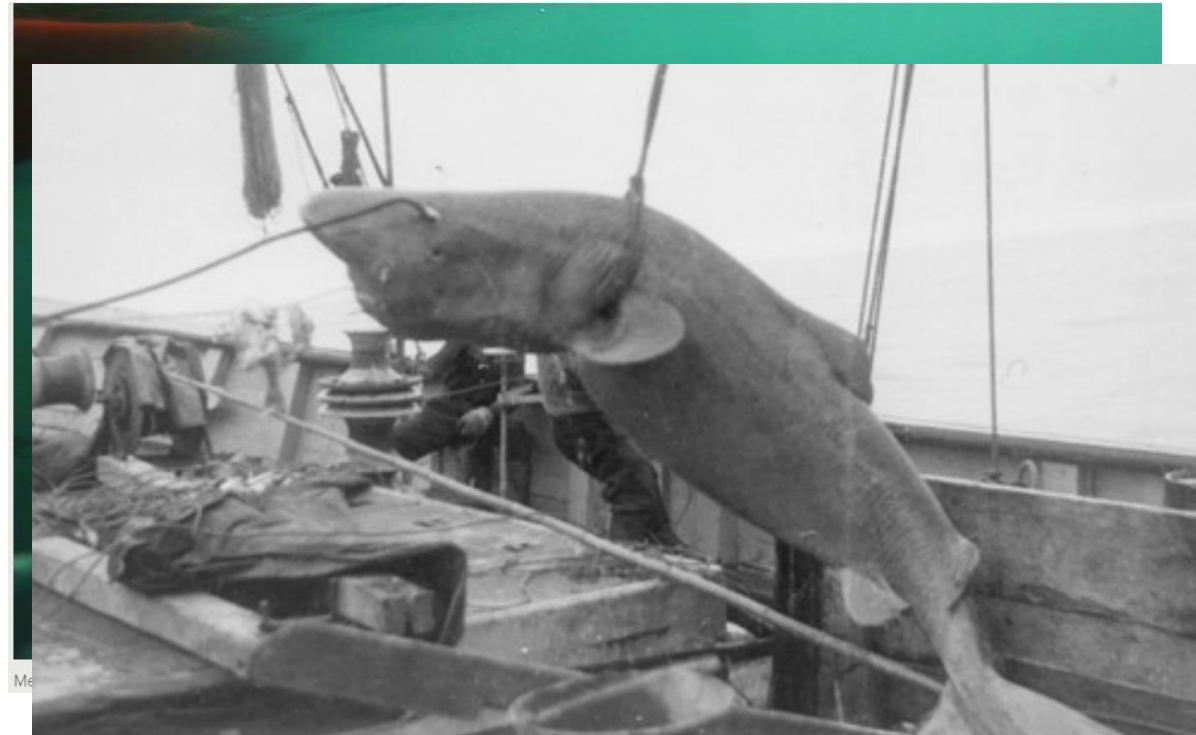
Data hentet fra Norges vassdrags- og energidirektorat Kartverket, Geovekst og kommuner - Geodata AS

Oslofjorden var full av fisk

Finnhval flenses på Vallø utenfor Tønsberg i 1890. Det året var det rikelig med hval i Oslofjorden, så mye at det ble startet kommersiell hvalfangst. Kilde: Vallø og omegn historielag

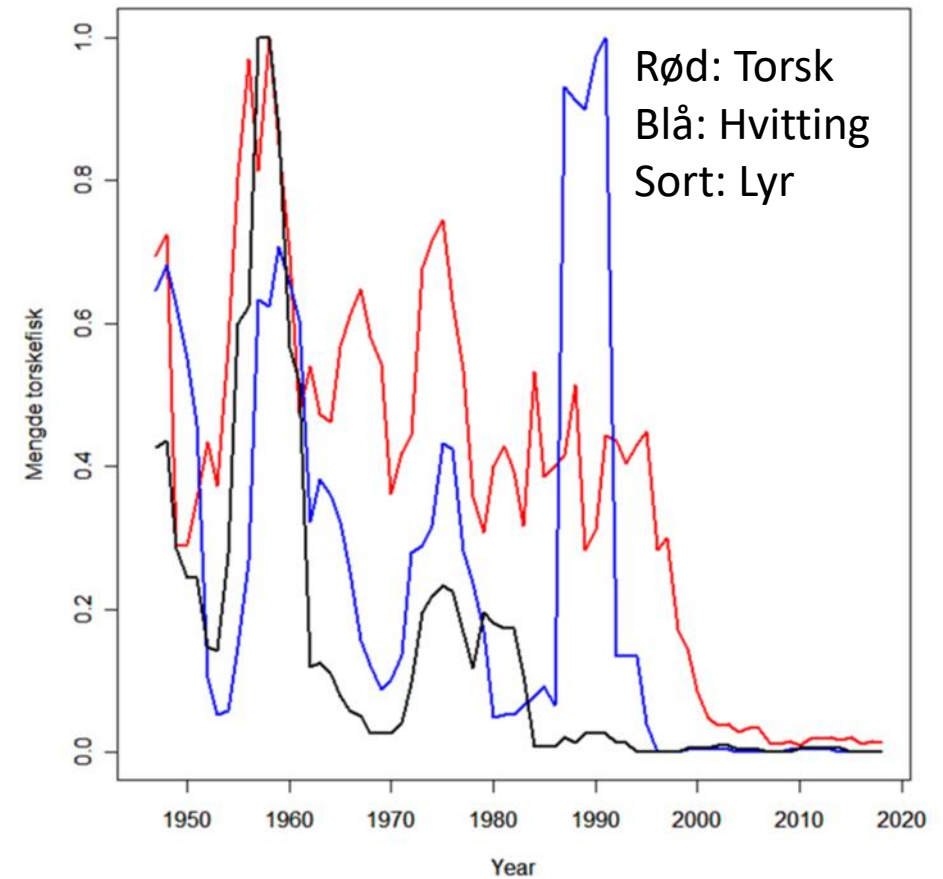
Fiskerier Indre Oslofjord 1913

- 1,5 mill makrell
- 70.000 torsk
- 30 kveiter
- 20.000 østers
- 200.000 blåskjell

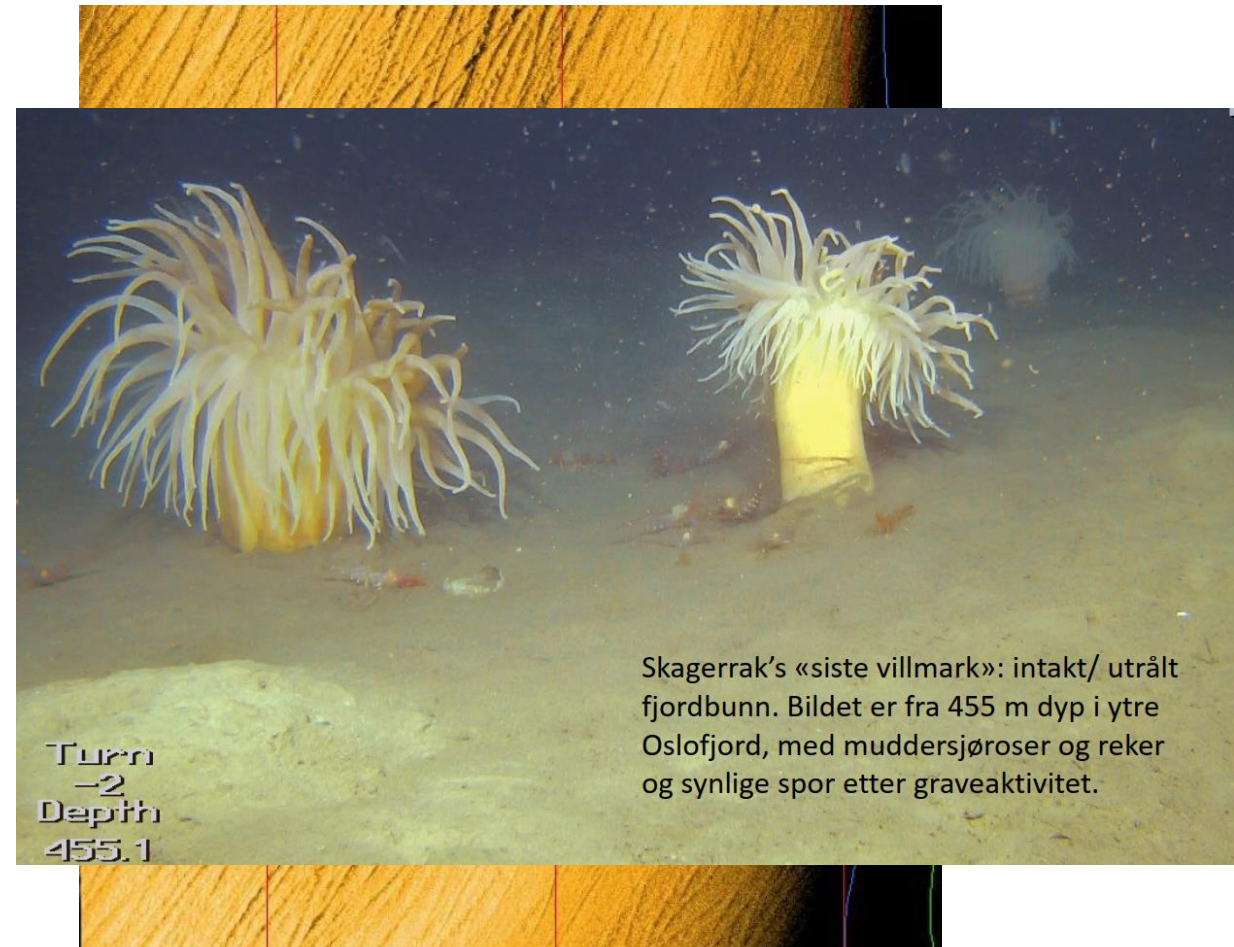
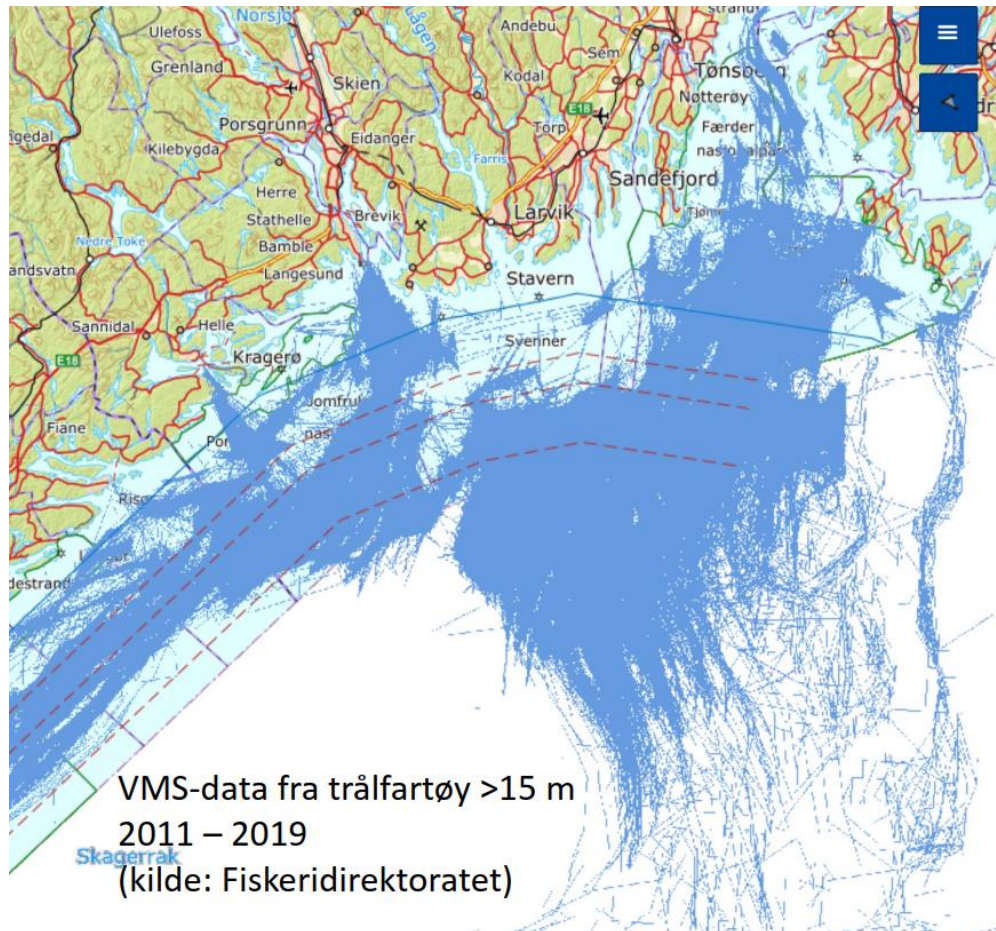

Havforskningsinstituttet har tidsserier fra 1919

Påvirkninger – bunntråål etter reker og kreps

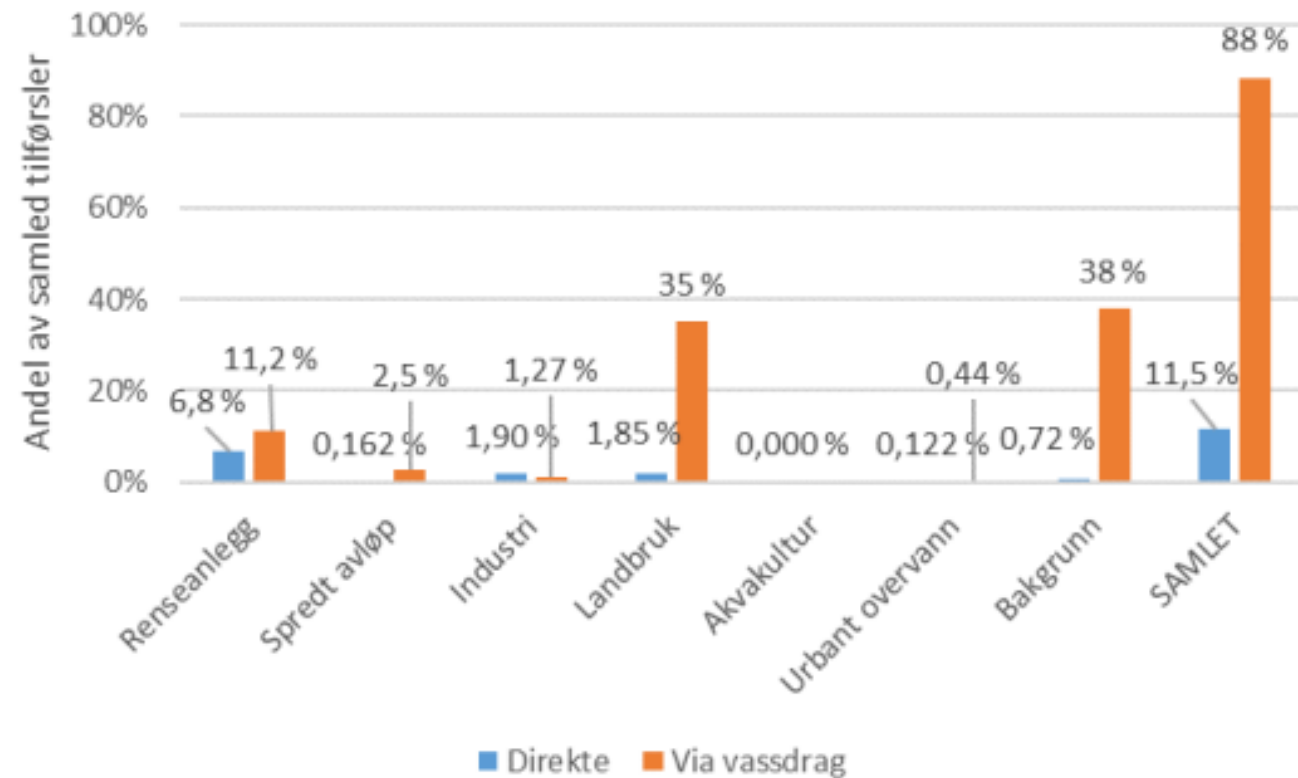
Påvirkninger - tilførsler

- Klimaendringer
 - Økt nedbør
 - Brunere vann
 - Varmere vann
- Økt befolkning
 - Fosfor
 - Nitrogen
 - Organisk belastning
 - Miljøgifter
 - Fysiske inngrep
- Økt tilførsel fra landbruk
 - Fosfor
 - Nitrogen
 - Jordpartikler
- Naturlig kilder

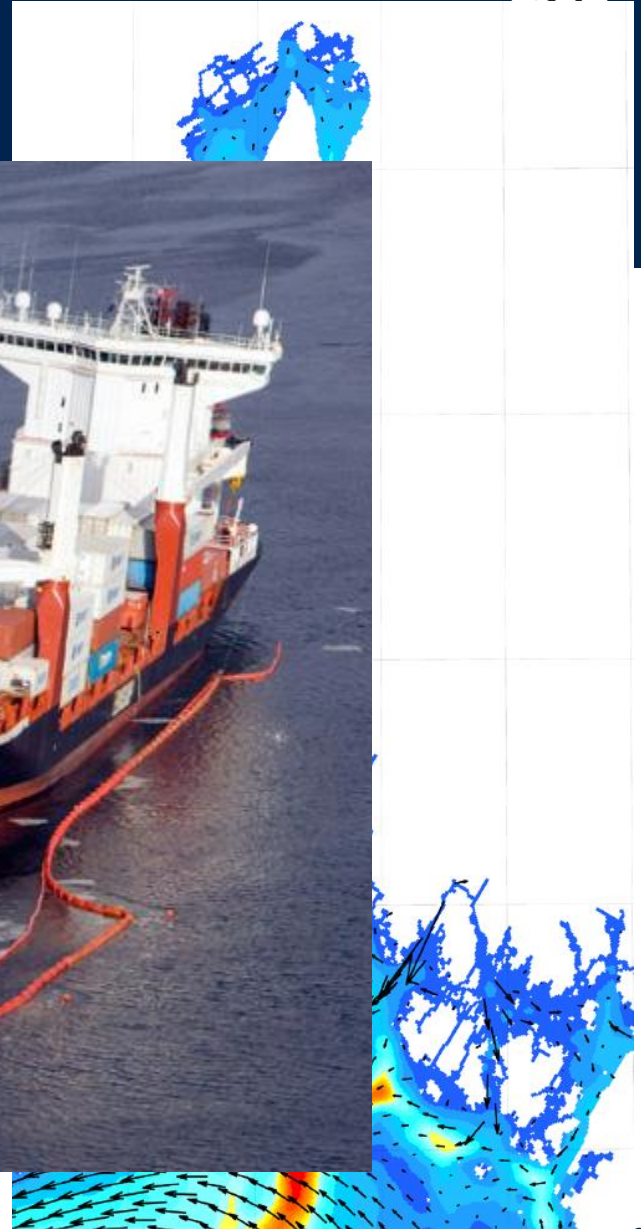
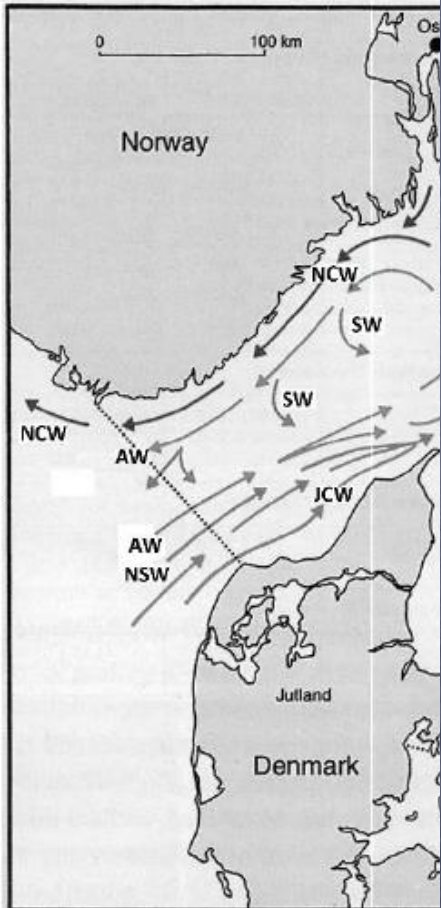

Kilder til nitrogentilførsel Ytre Oslofjord

Oslofjorden

Hvaler-strand er en av søppelverstingene

Akerøya på Hvaler har mer plastsøppel enn de fleste strendene i Europa.

BERG: Dette er søppel som er plukket på Hvaler i år.
FOTO: MONIKA OLSEN, YTRE HVALER NASJONALPARK

Anette Torjusen

Journalist

Hermund Lybeck Kjernli

Journalist

Publisert 7. mai 2015 kl. 06:13

Artikkelen er
flere år
gammel.

– Referansestranden på Akerøya i Østfold har vist seg å være en av strendene i Europa hvor det registreres høyest verdier for mange av kategoriene, sier Liv-Marit Hansen i Oslofjordens friluftsråd.

Fakta om OSPAR

Tiltak – 7 innsatsområder

- Redusere utslipp fra kommunalt avløp og avløp i spredt bebyggelse
- Redusere arealavrenning fra jordbruket
- Redusere tilførsler av miljøgifter og marin forurensning
- Ivareta sårbare arter, naturtyper og kulturminner
- Restaurering av naturverdier
- Friluftsliv
- Tverrgående tiltak for en helhetlig forvaltning av Oslofjorden

63 tiltak – sektorer fyller ut tiltakskort

Innsatsområde 2: Redusere arealavrenning fra jordbruket

T 8	Der det er behov for forsterket innsats mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster, bør det iverksettes regionale forskrifter. Forskriftene gis i medhold av oppdatert delegasjon til statsforvalteren. Dette er også en del av de Nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene fra Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019	statsforvalteren
T 9	Forvalte Regionale miljøprogram (RMP) og Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) slik at de bidrar til å redusere avrenning fra jordbruksarealer til vann der utfordringene tilsier det	statsforvalteren kommunen
T 10	Revidere forskrift om gjødselvarer slik at utslipp til vann, og luft reduseres for å oppnå relevante klima- og miljømål	Landbruks- og matdepartementet Klima- og miljødepartementet Helse- og omsorgsdepartementet
T 11	Vurdere behovet for å utvide det sårbare området for nitratdirektivet, slik at det også omfatter nedbørfeltene på vestsiden av fjorden	Miljødirektoratet
T 12	Økt tilsyn med, og håndheving av kravet i vannressursloven § 11 om at det langs vassdrag skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr	NVE kommunene
T 13	Bidra til bedre restaurering og skjøtsel av elvekanter og kantsoner generelt for å redusere bekke- og elveløpserosjon, bedre klimatilpassing og biologisk mangfold	Miljødirektoratet Landbruksdirektoratet NVE
T 14	Økt tilsyn med, og oppfølging av der krav om etablert vegetasjonssoner mot vassdrag ikke er oppfylt	kommunene

Tiltak: T8,

Der det er behov for forsterket innsats mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster, bør det iverksettes regionale forskrifter. Forskriftene gis i medhold av oppdatert delegasjon til statsforvalteren. Dette er også en del av de Nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene fra Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019

Hovedansvarlig etat:	Statsforvalteren –Oslo og Viken
Kontaktperson:	Maia Solberg Økland, landbruksavdelingen
Andre interne bidragsytere (seksjoner og kontaktperson):	Landbruksavdelingen, flere medarbeidere Klima- og miljøvern avdelingen, flere medarbeidere
Andre ansvarlige etater m kontaktperson:	Landbruksdirektoratet v/Gunn Eide
Konkretisering av tiltaket:	Embetene gjør vurdering av behov for regional forskrift, prioriterer og utformer tiltak i forskriftene. I Oslo og Viken forsterkes de eksisterende regionale miljøkravene og de geografiske virkeområdene utvides til å gjelde alle områder med landbrukspåvirkning i gamle Østfold og Akershus. Miljøkravene gir restriksjoner på jordarbeidingspraksis i størstedelen av Glommas nedbørfelt i Oslo og Viken og alle vannforekomster som har avrenning til indre Oslofjord
Beskrivelse av prosess, behov for involvering, forankring osv:	Opgaven gis i årlig tildelingsbrev til statsforvalteren fra departementene, følges opp i styringsmøter. I Oslo og Viken er forskriften om miljøkrav på høring til forvaltningen og til landbruksnæringen. Involvering av næringen og kommunal landbruksforvaltning skjer i egne møter og i vannområdenes landbruksgrupper. Det vil settes av ressurser og tid til informasjon og veiledning til næringen om utvidelse og forsterking av miljøkravene i 2022.
Viktigste flaskehals/risiko for at tiltaket ikke blir gjennomført:	a) Forbud mot glyfosat (jordarbeidningen er et alternativt til glyfosat mot ugras) b) Kravet til økt selvforsyning og høy matproduksjon på de mest produktive korn og grønnsaksarealene. c) Bondens begrensede tid og økonomi (miljøkravene innebærer merarbeid på våren. Produksjon av høstkorn og grønnsaker reduseres og dermed også avling og økonomi)
Dato antatt ferdig gjennomført tiltak:	Løpende vurdering Nye og utvidede miljøkrav er planlagt å tre i kraft 2023
Anslått budsjett:	- Gjennomføring av kravene slik de er formulert i høringsutkastet og med kostnadsoverslag anbefalt av Miljødirektoratet bør innebære en økning av regionalt miljøtilskudd for Oslo og Viken på anslagsvis minst 30 millioner kroner

Fremdriftsplan:	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023	Høst 2023	Vår 2024	Høst 2024	Vår 2025	Høst 2025	Vår 2026
Deloppgave og/eller Milepæl										
Felles webinar LDir/MDir for SF om temaet	Sept									

Fylkesmannens myndighetsområder

Forurensningsloven

- Avløp
- Industri
- Pukkverk
- Anleggsarbeid
- Deponier
- Mudring og dumping
- Forurensete sedimenter

- Lov om laks og innlandsfisk m/forskrift

- Fysiske inngrep i vassdrag

- Vannressursloven

- Kantvegetasjon

- Plan- og bygningsloven

- Innsigelsesrett
- Klageadgang; dispensasjoner, reg. planer

- Friluftsløven

Naturmangfoldloven

- Jordloven med forskrifter

Avløpstiltak

- Strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av avløpsvann – økt tilsyn
- Redusere mengden overvann og fremmedvann på avløpsnett
- Alle kommunene oppfordres til å fastsette forbud mot tømning av septik fra fritidsbåter – lokale forskrifter
- Styrke innsatsen med tilsyn og oppfølging av krav i tillatelser til utslipp av avløpsvann

Kommunenes rapporterte tall for utslipp til Glomma

Indre Østfold AHSA

Overløp ledningsnett: 2 667 362 m³

Overløp renseanlegg: 507 420 m³

Overløp ledningsnett: 5 389 784 m³

Overløp renseanlegg: 2 062 908 m³

Totalt: 7 452 692 m³ urensset
avløpsvann til Glomma Sør i 2020

Rakke

Overl

Overl

Tot: P

Sarps

Overløp ledningsnett: 1 763 000

m³

Overløp renseanlegg: 702 450 m³

Tot- P **89 %**

Fredrikstad Frevar

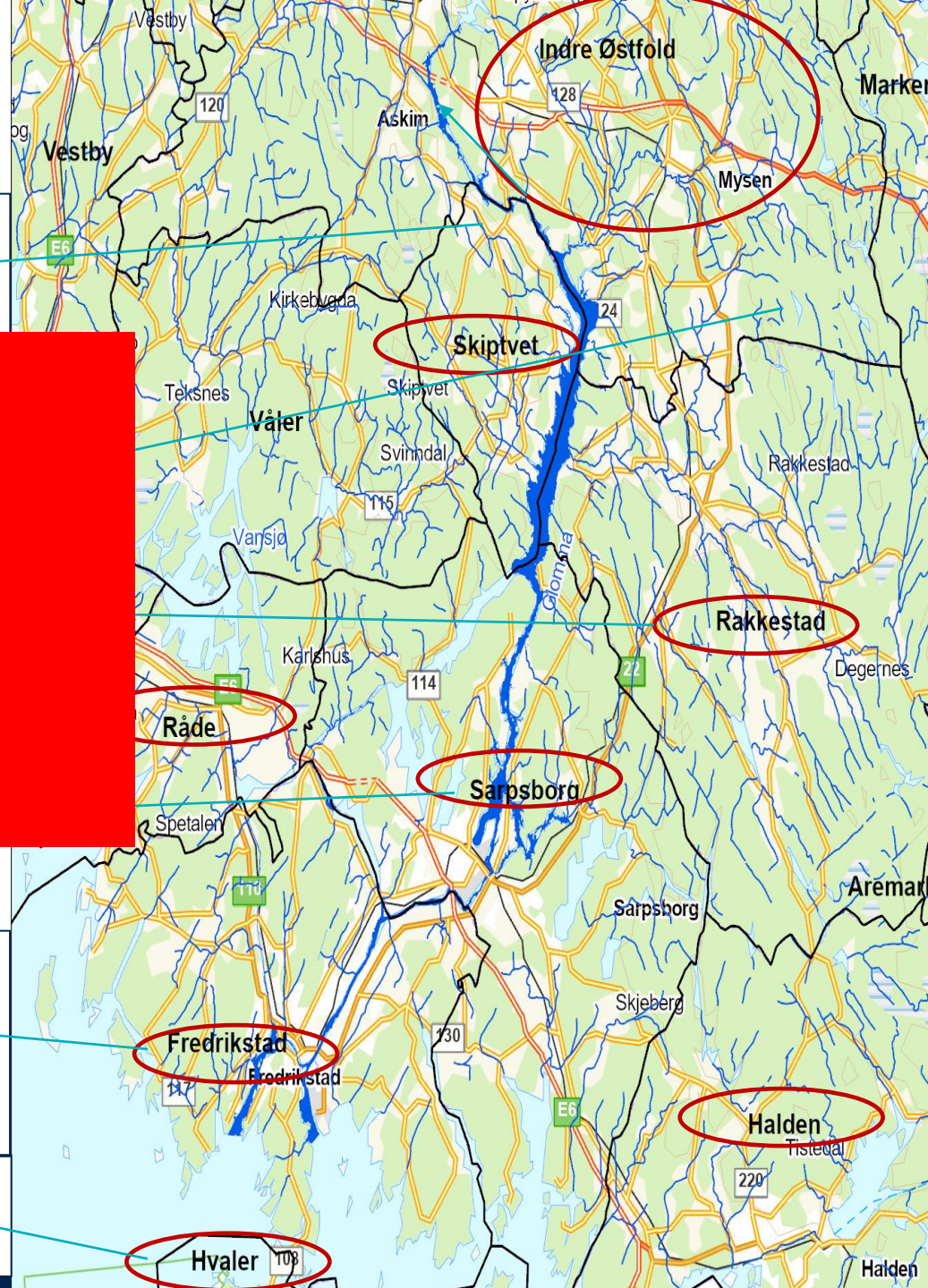
Overløp ledningsnett : 542 823 m³

Overløp renseanlegg: 784 236 m³

Tot- P **84 %**

Hvaler:

Overløp ledningsnett: 285 607 m³

Bekkelaget renseanlegg i Oslo er ett av få anlegg som fjerner nitrogen fra avløpsvannet. Ny rapport konkluderer med at nitrogentilførslene fra renseanlegg skaper store miljøproblemer også i Ytre Oslofjord.

Arkivfoto: Magnus K. Bjørke

› PUBLISERT 09.09.2021 13:09

Får fortsette å forurense Oslofjorden – i alle fall foreløpig

Seks kommuner fikk nylig grønt lys til å pøse ut miljøskadelig nitrogen i Oslofjorden i ti nye år. Nå vil Statsforvalteren se om de kan omgjøre vedtakene.

MER OM

› NYHETER | KLIMA

Avdelingsdirektør Gunhild Dalaker Tuseh i klima- og miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken vil ikke omgjøre vedtaket som pålegger renseanlegg i Moss å fjerne nitrogen før avløpsvannet slippes ut i Oslofjorden. Men Miljødirektoratet har siste ord.

Foto: Magnus Knutsen Bjørke

› PUBLISERT 27.09.2021 13:45

Fastholder pålegg om nitrogenrensing i Moss

Nye utslippstillatelser

Ny mal

Forskriften setter minimumskrav

Tettbebyggelse vurderes nøye

Sekundærenssekrav innen 2027

Vi har satt krav som krever nitrogenrensing og krav total mengde utslipp.

Klagesak...

Ca 20 søknader inn- skal revidere mer enn 40 de neste årene.

INTESIVERING AV ARBEIDET MÅ TIL

VAnytt

FORSIDEN INFRASTRUKTUR PRODUKTNYHETER NYHETER STILLINGER

Hjem > Nyheter > 26 ordførere vil beskytte Oslofjorden bedre

Ordførerne Jon Sanness Andersen og Are Karlsen i henholdsvis Færder og Horten Kommune står bak aksjonen om å sende et felles brev

Nyheter VA

26 ordførere vil beskytte Oslofjorden bedre

I et felles brev til Statsråd Espen Barth Eide i Klima- og miljødepartementet ber 26 ordførere i kommuner omkring Oslofjorden om at det stilles strengere krav til blant annet rensing av nitrogen fra offentlige renseanlegg. Den generelle miljøtilstanden i fjorden er forverret de siste årene, noe som forskningsrapporter peker på skyldes utslipp av nitrogen fra renseanlegg og landbruk.

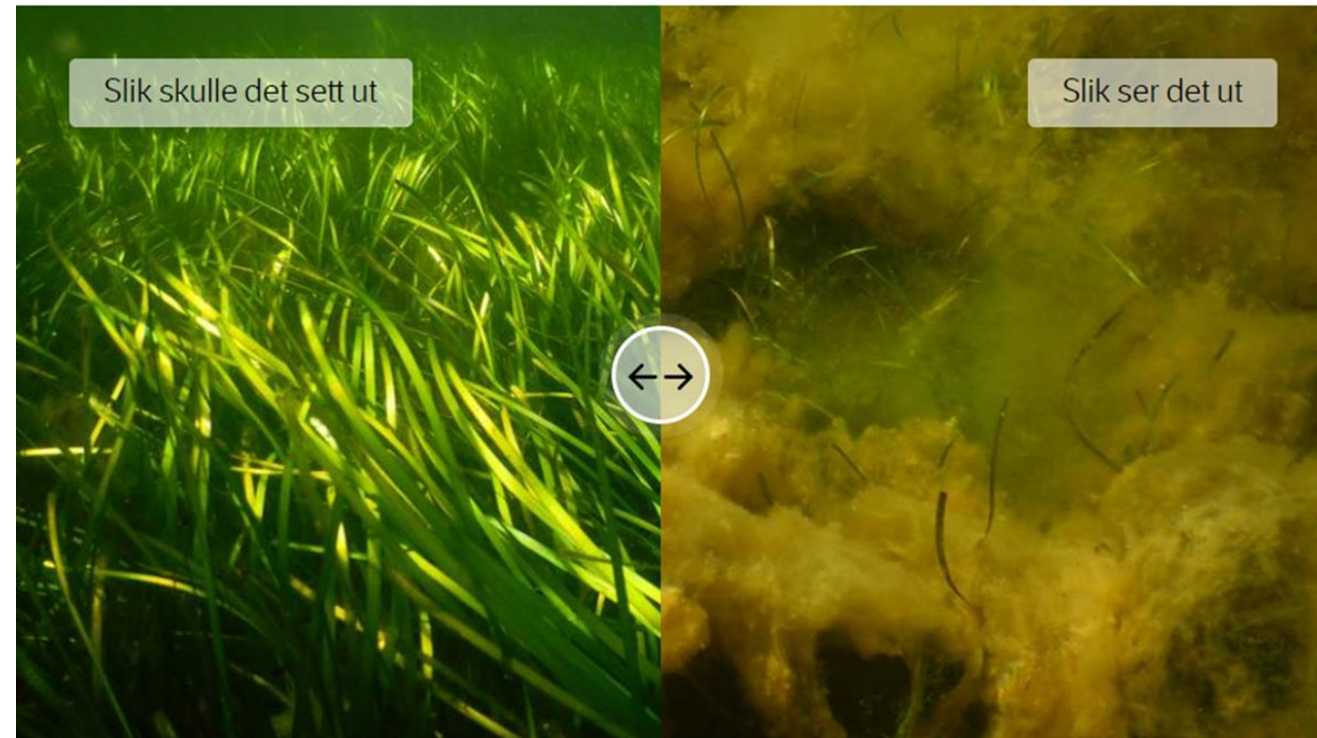
27/01/2022

Del på Facebook Twitter LinkedIn YouTube

Ivareta sårbare arter og naturtyper

- Vurdere regulering av trålaktivitet
- Etablere flere fredningsområder for hummer
- Styrke arbeidet med fjerning av fremmede arter
- Fraråde etablering av kunstige sandstrender. Unngå andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder for å skåne verdifulle bløtbunnsområder, inklusive ålegrasenger

Jordbrukstiltak

- Der det er behov for forsterket innsats for å nå god tilstand bør det iverksettes regionale forskrifter
- Forvalte RMP og SMIL slik at de bidrar til å redusere avrenning fra jordbruksarealer
- Revidere forskrift om gjødselvarer slik at utslipp til vann og luft reduseres
- Vurdere om nitratdirektivet skal gjelde også på vestsiden av fjorden

Jordbrukstiltak

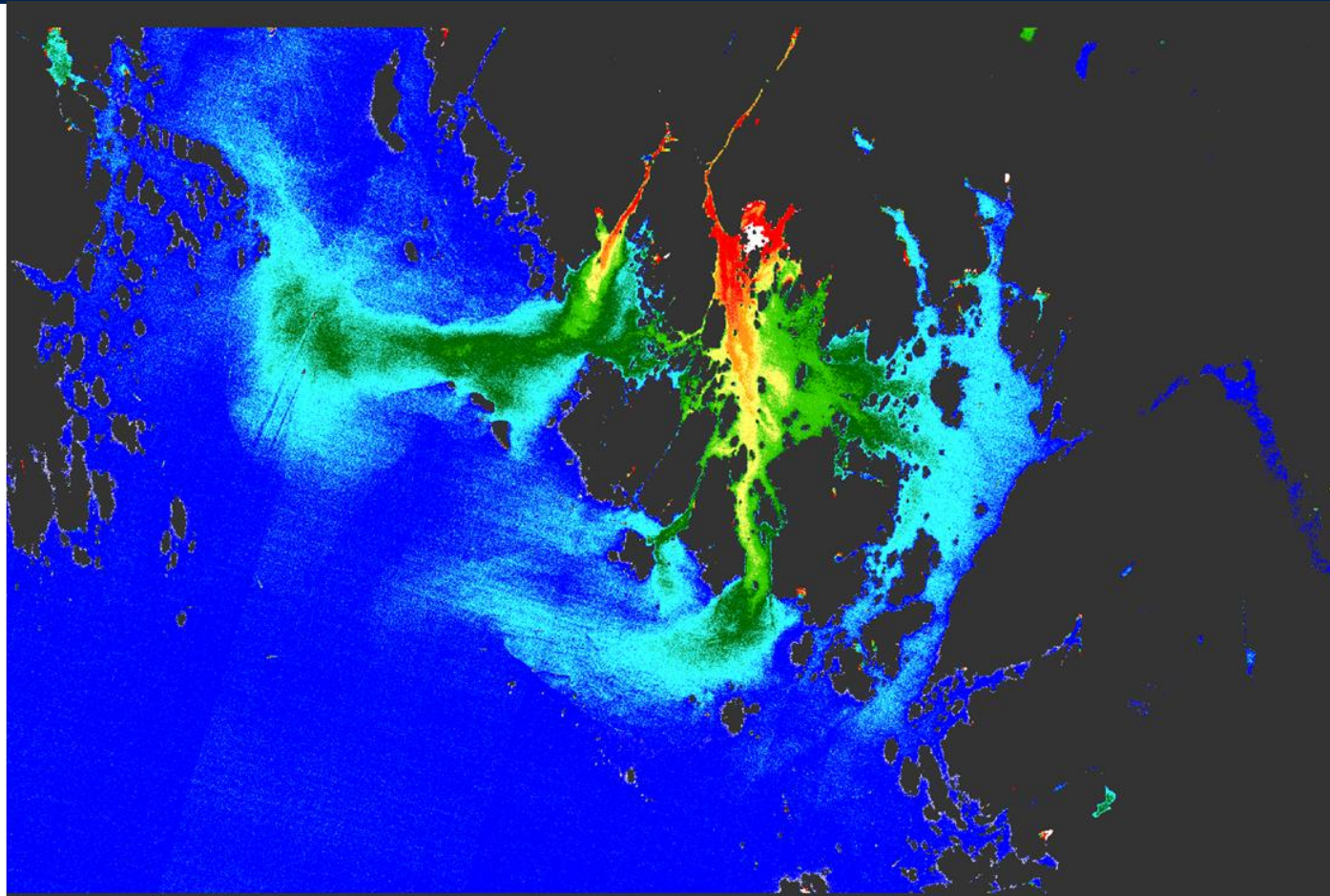
- Økt tilsyn med, og oppfølging der krav om etablert vegetasjonssoner mot vassdrag ikke er oppfylt
- Bidra til bedre restaurering og skjøtsel av kantsoner og elvekanter for å redusere erosjon bedre klimatilpasning og biologisk mangfold

Relativt fordeling av partikler fra Glomma

Kilde: Anna Birgitta Ledang og Kai Sørensen, Niva

Fagerving i rent miljø

... og på Hvaler

Foto: Store norske leksikon

Mange tiltak er i gang - Avløpstiltak

Mange tiltak er i gang - Jordbrukstiltak

Forbud mot fiske av torsk i Oslofjorden

- Innført juli 2019
- Totalforbud torskefiske
- Totalforbud i gyteområder
- Forbud mot bunngarn

- Fiske etter andre arter tillatt

- Evalueres i 2022

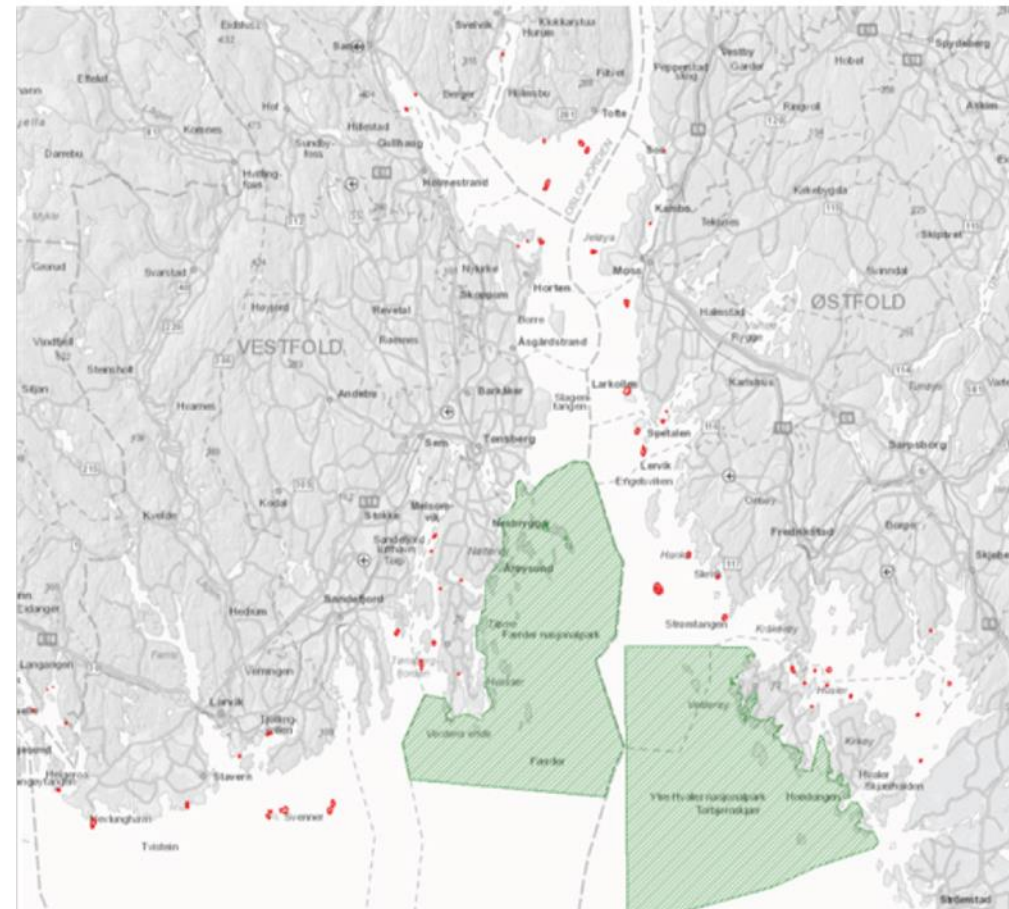
Hummerfredningsområder

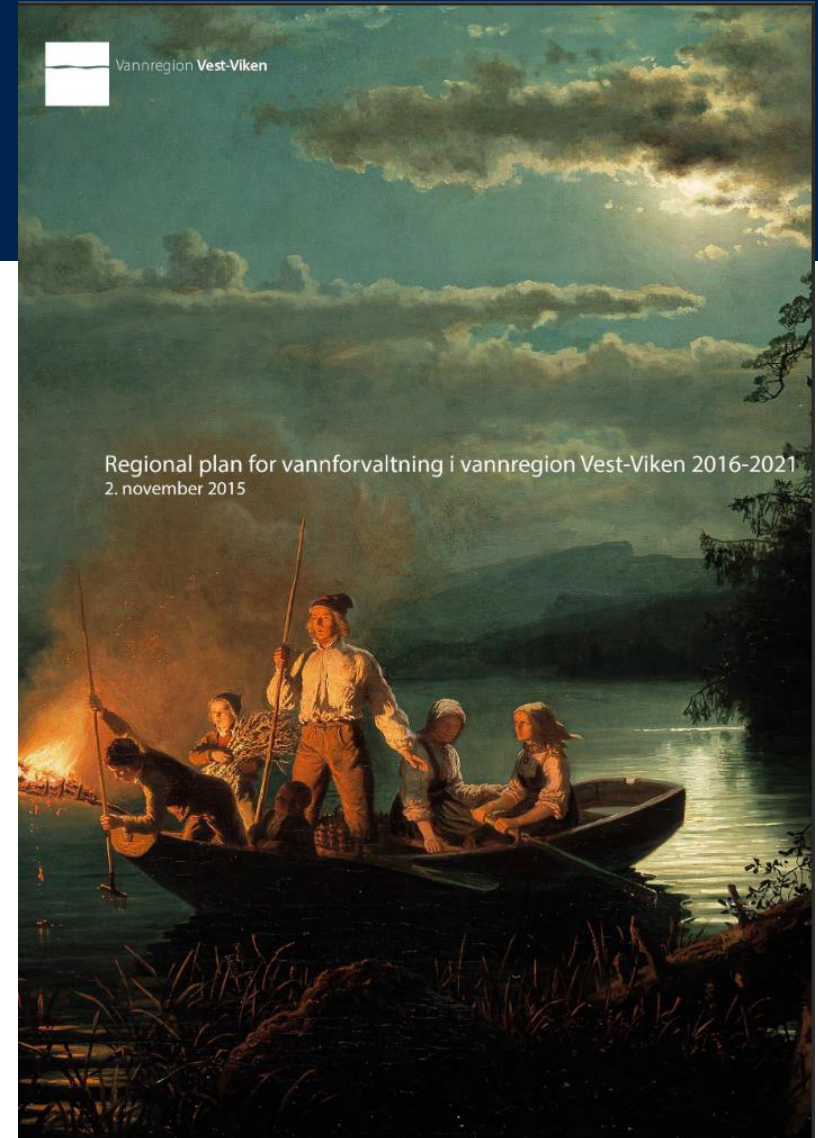
Foto: Even Moland

To store nasjonalparker

Helhetlig vannforvaltning

Tiltaksplanen er krevende- men vi KAN redde kysttorsken!

Vi har mye å ta tak i:

Spennende oppgaver

Oppgaver med effekt

Oppgaver vi må samarbeide om

Internt prosjekt SFOV

Nasjonal prosjektgruppe

.....

FOTO: ERLING SVENSEN

Med hjerte for Oslofjorden

